

SÉBASTIEN CHIÈZE (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
25 APRIL 1674
6938

Antwoord op Huygens' brief van 27 maart 1674 (6933).

Samenvatting: Chièze beklagt zich over het feit dat hij nog steeds niets kan bereiken in Spanje. Hij meldt Huygens dat de Salinas binnenkort naar Nederland zal komen.

Bijlagen: brieven over de betalingskwesties; Chièze aan Lodewijk Huygens, 23 april 1674 (CH 34, map Chièze aan Lod. Huygens); Chièze aan Philips Doublet, 23 april 1674 (CH 34, map Chièze aan Doublet). De onderhavige brief is niet beantwoord. Chièze schreef opnieuw op 4 juli 1674 (6945).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abcd | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6938, p. 348: onvolledig (<Orange est une ... *predican en desierto.*>), rest samengevat.

Namen: Dirk Buysero; Laurens Buysero; Constantijn Huygens jr.; Christiaan Huygens; Lodewijk Huygens; Maria de Lange; Adriaen Paets; Francisco Salinas; Willem III; Zúñiga y Fonseca, Juan Domingo (graaf van Monterrey).

Plaatsen: Franche-Comté; Gorinchem; Orange; Parijs.

Titel: *De musicâ* (Salinas 1577).

Transcriptie

À Madrit, le 25 Avril 1674.

El señor Corregidor de Gorcum su hijo a esté assez longtems en Espagne pour ne pas ignorer que aqui cada uno tiene punto et qu'il n'est pas jusques au sportillero que no sea hombre de obligaciones. Les miennes, outre les naturelles, sont présentement de soustenir le caractère représentatif d'un des plus grands Princes de l'Europe. Repare Su Merced si après un an et demy de silence de sa part et d'interpellation de la mienne, je puis présentement entrer en connoissance de ses affaires. Par toutes ces raisons, Monsieur, que je laisse à la ponderación de vostre haute prudence, no sé de Vuestra Señoría por entendido, y reciba mil rezes l'enombuena y cien mil parabienes por el casamiento de mi tan deseado por quien tan mal lo merecía.

Messieurs voz autres filz, par une espèce de conjuration, ne me traitent pas mieux que otro Corregidor, et après m'avoir fait perdre la fleur de mes années, à *cortejarlos in minoribus*, | b | ils s'imaginent que je n'ay plus de party à prendre que celluy de leur continuer ma servitude dans leur haute fortune. *Pero, señor, andan muy errados*, car j'espère que, si leur illustre père, *el qual siempre me hizo merced*, venoit à mourir devant moy (ce que Dieu ne veuille), il ne m'oubliera pas et que il m'establira par son testament une *raçion* moyennant laquelle je prettens en vieux domestique faire enrager ces gros Messieurs, et subministrer à leur dames *quod, dum vivam, usque ad aurem ogganniam*.

J'ay beau me faire blanc de mon caractère y *representación*. *Andan muy apurados entrambos* et après avoir espuisé tout mon industrie à entretenir un *palazzino lindamente alujado*, une livrée de *buen gusto*, et une table frugalement honneste, je me vois obligé de vivre de mesnage y *de empeñar, oy una cuchara, mañana el plato, con discredito del Padrone*.

Vous sçavez que, sans vanité, j'ay seu assez bien proffitter de la conjuncture présente, des grandes | c | actions du Maistre, et de la bonne volonté que l'*Almirante* me tesmoigne pour mettre à la raison la vanité des autres ministres et forcer à *quien presume mucho y supone mas* à traiter nostre Prince d'Altesse.

Après cella, si vous connoissez la fierté des Espagnolz, vous pouvez dire qu'il ne me sera pas difficile d'en tirer quelque jour de l'argent. Je le croy aussy, mais quelque jour! *Ætatem*, cependant cette ferme foy n'empesche pas qu'au premier jour de May, qu'heureusement pour moy *se descuelgan las casas*, je ne sois réduit à mettre mes tapisseries en gage jusques à ce que l'hyver *congregans heterogenea* n'ayt ramené *con la paz el abrigo de mi muger y hijos*.

Orange est une ruine glorieuse et un monument éternel de la réputation que Son Altesse s'est acquise par ses hautz faitz, mais il semble que *los demonios de Franceses* ne sont en Bourgoigne que pour me mettre à la faim, d'autant plus que toutes les espistres jaculatoires que j'adresse depuis six mois | d | en voz quartiers *predican en desierto*. J'en ay escrit au Maistre en dernier lieu et, si tout cella n'opère rien, sera *fuerça, que se apeo la embaxada*. Je ne doute pas que Monsieur Buysero le filz ne suive en *hazerme merced* les traces de feu Monsieur son père, la perte duquel m'est très-sensible. Mais, s'il n'est assisté par vous, Monsieur, de qui *la salud* et la protection sont mon plus ferme soustien, comme le remède à tous mes maux, que ce sera de vostre pauvre serviteur

Chièze?

Enfin vostre Salinas vous va trouver par la conduite d'un jeune médecin de Madame l'Ambassadrice d'Hollande, laquelle partit avant-hyer d'icy pour aller reprendre l'air natal et la santé.

Voicy les mémoriaux et billetz qui ont suivy celluy dont je vous envoyay la copie au mois de Novembre dernier, en response duquel Sa Majesté a résolu de faire donner à Son Altesse, par le Comte de Monterey, le traitement qu'elle prétendoit, comme vous verrez par le billet de l'*almirante*.

Vertaling

Madrid, 25 april 1674.

De heer drost van Gorinchem uw ¹zoon is lang genoeg in Spanje geweest om te weten dat hier elke één een punt heeft, en dat men geen kruier hoeft te zijn om geen man van verplichtingen te zijn. Mijn verplichtingen, behalve de natuurlijke, zijn momenteel het ondersteunen van het representatieve karakter van één van de grootste vorsten van Europa. Laat ³hij eens overwegen of ik, na een stilzwijgen van anderhalf jaar van zijn kant, en een ⁴oproep van mijn kant, nu op de hoogte kan komen van zijn zaken. Om al die redenen, mijnheer, die ik aan de overwegingen van uw grote inzicht overlaat, ben ik door u onkundig gehouden, en ontvangt u duizendmaal de afkeuring en honderdduizendmaal de gelukwensen voor het huwelijk van die mij zo dierbare, die het zo weinig verdient.

Uw heren andere ⁵zonen behandelen mij, bij wijze van samenzwering, niet beter dan genoemde drost, want, na mij de bloei van mijn jaren te hebben laten verliezen door ze achterna te lopen tijdens hun minderjarigheid, stellen zij zich voor dat ik niet anders kan dan jegens hen mijn dienstbaarheid voort te zetten bij hun verheven levensloop. Toch, mijnheer, hebben zij het bij het verkeerde eind, want ik hoop dat, als hun weledele vader, die ik eeuwig dankbaar ben, vóór mij zou komen te overlijden (hetgeen God verhoede), hij mij niet zal vergeten en voor mij door zijn testament een erfdeel zal vaststellen door middel waarvan ik mij voorstel als oude dienaar die grote heren in woede te doen ontsteken en hun dames te doen toekomen wat ik hen, zolang ik zal leven, in hun oren zal toefluisteren.

Ik kan mijn karakter en voorkomen wel witwassen, maar dat helpt weinig. Zij zijn beiden zeer armzalig, en na heel mijn ijver te hebben uitgeput om een keurig gepoetst paleisje te onderhouden, een lakei met goede smaak en een eenvoudige doch voedzame tafel, zie ik mij verplicht zuinig te leven en te belenen, vandaag een lepel, morgen het bord, tot diskrediet van de meester.

U weet dat ik, zonder grootspraak, zeer goed het beste heb weten te maken van de huidige situatie, van de grote daden van de meester en van de goede wil die de admiraal mij betuigt om de ijdelheid van de andere

---

1. Lodewijk Huygens.

2. Willem III.

3. Lodewijk Huygens.

4. Chièze aan Lodewijk Huygens, 23 april 1674 (Cod. Hug. 34, map 3).

5. Constantijn jr. en Christiaan Huygens.

ministers tot rede te brengen en ⁴hem die veel pretendeert en nog meer voorwendt⁴ te dwingen onze hooggeboren prins goed te behandelen.

Daarna, als u de trots van de Spanjaarden kent, kunt u zeggen dat het mij niet moeilijk zal vallen daar op zekere dag munt uit te slaan. Dat geloof ik ook; maar wanneer zal dat zijn! ⁵Een eeuw!⁵ Dit vaste vertrouwen belet intussen niet, dat ik gedwongen ben op de 1ste mei, als gelukkig voor mij ⁶thuis de grote schoonmaak begint,⁶ mijn stoffering te belenen, tot de winter ⁷die uiteenlopende zaken bijeenbrengt,⁷ ze heeft teruggebracht ⁸met de gemoedsrust in het onderdak voor mijn vrouw en kinderen.⁸

Orange is een roemruchte bouwval en een eeuwig monument voor de reputatie die Zijne Hoogheid door zijn grote daden heeft verworven, maar het lijkt wel alsof ⁹die duivelse Fransen⁹ slechts in Franche-Comté zijn om mij uit te hongeren, te meer daar alle smeekbrieven die ik sedert zes maanden in uw richting zend ¹⁰slechts geroep in de woestijn betekenen.¹⁰ Ik heb erover geschreven aan de meester in laatste instantie, en als dat geen uitwerking heeft, zal het ¹¹nodig zijn de ambassade te beëindigen.¹¹ Ik twijfel er niet aan dat de heer [Laurens] Buysero, de zoon, ¹²in zijn goede gezindheid voor mij¹² de voetstappen zal drukken van wijlen zijn ¹³vader, die ik smartelijk mis. Maar, als hij niet door u ondersteund wordt, mijnheer, wiens ¹⁴gezondheid¹⁴ en bescherming mijn meest solide steun vormen, evenals de remedie voor al mijn kwalen, wat zal er dan worden van uw arme dienaar

Chièze?

Eindelijk zal uw ⁷Salinas u weten te vinden door tussenkomst van de jonge dokter van de ⁸vrouw van de ⁹ambassadeur van Holland, die eergisteren vertrokken is om weer de lucht van haar geboorteland in te ademen en haar gezondheid te herwinnen.

Ziehier de ¹⁰memoriën en stukken als vervolg op ¹¹dat, waarvan ik u november jongstleden een kopie heb gezonden, in antwoord waarop ¹²Hare Majesteit heeft besloten aan Zijne ¹³Hoogheid, via de [heer Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca,] graaf van Monterrey, de vergoeding te geven, die zij had voorgenomen, zoals u uit het ¹⁴schrijven van de ¹⁵admiraal¹⁵ zal blijken.

---

6. Dirk Buysero.

7. Francisco Salinas, *De musicâ libri VII* (Salamanca 1577).

8. Maria de Lange.

9. Adriaen Paets.

10. Chièze aan de koningin, 28 februari, 5 maart en 5 april 1674 (Leiden, Univ. Bibl. Cod. Hug. 34, map 2).

11. Vermoedelijk het memorandum van Chièze aan koningin Maria Anna van 24 oktober 1673, meegestuurd met Chièzes brief aan Huygens van 25 oktober 1673 (6917A).

12. Maria Anna van Oostenrijk.

13. Willem III.

14. De admiraal aan Chièze, 11 april 1674 (Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34, map 2).